

Załącznik nr 6

Źródła finansowania działań – wybrane propozycje

Spis treści

1	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie	2
1.1.	Ochrona atmosfery.....	2
1.1.1	Poprawa efektywności energetycznej.....	2
1.1.2	Wspieranie rozproszonych, odnawialnych źródeł energii.....	3
1.2.	Międzydziedzinowe	6
2	Program Infrastruktura i środowisko 2014-2020	7
3	Program rozwoju obszarów wiejskich na lata 2014 – 2020.....	12
4	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie	15
4.1.	Dofinansowanie dla osób fizycznych.....	15
4.2.	Dofinansowanie dla samorządów lokalnych	16
5	Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020	17
6	Opis innych, wybranych sposobów finansowania:.....	23
6.1.	Fundusz termomodernizacji i remontów	23
6.2.	Kredyty i pożyczki Banku Ochrony Środowiska	26
6.3.	Finansowanie ESCO	28

1 Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oferuje następujące programy na 2015 rok

1.1. Ochrona atmosfery

1.1.1 Poprawa efektywności energetycznej

System Zielonych Inwestycji – program priorytetowy LEMUR – Energooszczędne Budynki Użyteczności Publicznej

Celem programu jest uniknięcie emisji CO₂ w związku z projektowaniem i budową nowych energooszczędnych budynków użyteczności publicznej oraz zamieszkania zbiorowego. Planowana wartość wskaźnika osiągnięcia celu, wynikająca z umów planowanych do zawarcia w latach 2014-2018 wynosi 31 tys. Mg CO₂.

Wsparciem finansowym objęte są inwestycje polegające na projektowaniu i budowie, lub tylko budowie, nowych budynków użyteczności publicznej i zamieszkania zbiorowego. Finansowanie odbywać się będzie w formie pożyczek zwrotnych i bezzwrotnych. Wypłaty środków dla bezzwrotnych form dofinansowania wynoszą 30 mln zł. Planowane zobowiązania dla zwrotnych form dofinansowania wynoszą 270 mln zł ze środków NFOŚiGW. Minimalny koszt planowanego przedsięwzięcia musi wynosić minimum 1 mln zł.

Beneficjenci

- 1) podmioty sektora finansów publicznych, z wyłączeniem państwowych jednostek budżetowych;
- 2) samorządowe osoby prawne, spółki prawa handlowego;
- 3) organizacje pozarządowe, w tym fundacje i stowarzyszenia, kościoły.

Dofinansowanie w formie dotacji wynosi do 30%, 50% albo 70% kosztów wykonania dokumentacji projektowej, w zależności od klasy energooszczędności projektowanego budynku.

Efektywne wykorzystanie energii – dopłaty do kredytów na budowę domów energooszczędnych

Można sfinansować koszt budowy albo zakupu domu jednorodzinnego albo zakupu lokalu mieszkalnego w nowym budynku wielorodzinnym wraz z kosztem projektu budowlanego, kosztem wykonania weryfikacji projektu budowlanego i potwierdzenia osiągnięcia standardu energetycznego. Celem programu jest wspieranie realizacji przedsięwzięć ograniczających emisje CO₂: zakup i montaż elementów konstrukcyjnych bryły budynku, w tym materiałów:

- izolacyjnych ścian, stropów, dachów, posadzek, stolarki okiennej i drzwiowej,
- zakup i montaż układów wentylacji mechanicznej z rekuperacją,
- zakup i montaż instalacji ogrzewania,
- zakup i montaż instalacji przygotowania ciepłej wody użytkowej.

Budżet programu wynosi 300 mln zł w postaci bezzwrotnych pożyczek, alokacja środków 100 mln zł – w latach 2013 – 2015, 200 mln zł – w latach 2016 – 2018;

Wysokość dofinansowania zależy od uzyskanego wskaźnika rocznego jednostkowego zapotrzebowania na energię użytkową do ogrzewania i wentylacji (EUco). Skorzystań z dofinansowania mogą osoby fizyczne posiadające prawomocne pozwolenie na budowę lub prawo do dysponowania nieruchomością, na której budynek będzie stał. Nabór wniosków odbywa się w trybie ciągłym; wnioski są składane w bankach, które mają umowę z NFOŚiGW; program jest wdrażany w latach 2013-2022, konkursy będą ogłaszane od roku 2013 do 2022 r. włącznie.

Inwestycje energooszczędne w małych i średnich przedsiębiorstwach

Celem programu jest ograniczenie zużycia energii w wyniku realizacji inwestycji w zakresie efektywności energetycznej i zastosowania odnawialnych źródeł energii w sektorze małych i średnich przedsiębiorstw. W rezultacie realizacji programu nastąpi zmniejszenie emisji CO₂.

Terminy i sposób składania wniosków

Nabór wniosków o dotację NFOŚiGW na częściowe spłaty kapitału kredytów bankowych wraz z wnioskami o kredyt prowadzony jest w trybie ciągłym przez banki, które zawarły umowy o współpracy z NFOŚiGW.

Formy dofinansowania

Dotacje na częściowe spłaty kapitału kredytów bankowych realizowane za pośrednictwem banku na podstawie umowy o współpracę zawartej z NFOŚiGW.

Beneficjenci

Prywatne podmioty prawne (przedsiębiorstwa) utworzone na mocy polskiego prawa i działające w Polsce. Beneficjent musi spełniać definicję mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw zawartą w zaleceniu Komisji z dnia 6 maja 2003 r. dotyczącym definicji mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw (Dz. Urz. WE L 124 z 20.5.2003, s. 36).

1.1.2 Wspieranie rozproszonych, odnawialnych źródeł energii

System Zielonych Inwestycji – program priorytetowy BOCIAN rozproszone odnawialne źródła energii

Celem programu jest ograniczenie lub uniknięcie emisji CO₂ poprzez zwiększenie produkcji energii z instalacji wykorzystujących odnawialne źródła energii.

Dofinansowanie dla poszczególnych rodzajów przedsięwzięć wynosi:

- a) elektrownie wiatrowe – do 30 %,
- b) systemy fotowoltaiczne – do 75 %,
- c) pozyskiwanie energii z wód geotermalnych – do 50 %,
- d) małe elektrownie wodne – do 50 %,
- e) źródła ciepła opalane biomasą – do 30 %,

f) biogazownie rozumiane jako obiekty wytwarzania energii elektrycznej lub ciepła z wykorzystaniem biogazu rolniczego oraz instalacji wytwarzania biogazu rolniczego celem wprowadzenia go do sieci gazowej dystrybucyjnej i bezpośredniej – do 75%,

g) wytwarzanie energii elektrycznej w wysokosprawnej kogeneracji na biomasę – do 75 % kosztów kwalifikowanych przedsięwzięcia w forma pożyczki zwrotnej.

Kwota pożyczki może wynieść od 2 mln zł do 40 mln zł.

Nabór wniosków odbywa się w trybie ciągłym. Ogłoszenia naborów z podaniem terminów składania wniosków będą zamieszczone na stronie www.nfosigw.gov.pl. Skorzystać z Programu mogą przedsiębiorcy w rozumieniu art. 43 (1) Kodeksu cywilnego podejmujący realizację przedsięwzięć z zakresu odnawialnych źródeł energii na terenie Rzeczypospolitej Polskiej.

Program PROSUMENT – dofinansowanie mikroinstalacji OZE

Program ma na celu promowanie technologii OZE, podnoszenie świadomości ekologicznej i inwestorskiej, rozwój rynku dostawców oraz zwiększenie ilości miejsc pracy w sektorze odnawialnych źródeł energii.

W ramach programu będzie można sfinansować instalacje do produkcji energii elektrycznej lub ciepła wykorzystujące:

- źródła ciepła opalane biomasą, pompy ciepła oraz kolektory słoneczne o zainstalowanej mocy cieplnej do 300 kWt,
- systemy fotowoltaiczne, małe elektrownie wiatrowe oraz układy mikrokogeneracyjne o zainstalowanej mocy elektrycznej do 40 kWe.

Można uzyskać pożyczkę/kredyt wraz z dotacją do 100% kosztów kwalifikowanych. Wysokość dotacji wynosić będzie od 20% lub 40% (15% lub 30% po 2015 roku). Maksymalna wysokość kosztów kwalifikowanych wynosi od 100 tys. zł do 450 tys. zł, w zależności od rodzaju przedsięwzięcia i beneficjenta. Maksymalny okres finansowania pożyczką/kredytem wynosi 15 lat.

Dofinansowanie przedsięwzięć obejmuje zakup i montaż nowych instalacji i mikroinstalacji odnawialnych źródeł energii do produkcji:

- energii elektrycznej lub,
- ciepła i energii elektrycznej (połączone w jedną instalację lub oddzielne instalacje w budynku), dla potrzeb budynków mieszkalnych jednorodzinnych lub wielorodzinnych, w tym dla wymiany istniejących instalacji na bardziej efektywne i przyjazne środowisku.

Program nie przewiduje dofinansowania dla przedsięwzięć polegających na zakupie i montażu wyłącznie instalacji źródeł ciepła.

Efektami ekologicznymi programu będzie coroczne ograniczenie emisji CO₂ w wysokości 165 000 Mg oraz roczna produkcja energii z odnawialnych źródeł 360 000 MWh. Budżet programu wynosi 600 mln zł na lata 2014-2020 z możliwością zawierania umów kredytu do 2018r.

Program wdrażany będzie na 3 sposoby, w zależności od rodzaju beneficjenta:

1. Dla jednostek samorządu terytorialnego – nabór wniosków w trybie ciągłym prowadzony przez NFOŚiGW, ogłoszenie naboru wniosków od 26.05 bieżącego roku; w ramach programu w latach 2014-2015 środki przeznaczone na finansowanie wyniosą 100 mln zł, maksymalna kwota pożyczki wraz z dotacją do 1 mln zł.

2. **Za pośrednictwem banku** - środki udostępnione bankowi wybranemu w przetargu, z przeznaczeniem na dotacje i udzielania kredytów bankowych. Nabór wniosków dla banków po ogłoszeniu przez NFOŚiGW na podstawie obowiązujących przepisów. W ramach programu w latach 2014-2015 środki przeznaczone na finansowanie wyniosą 100 mln zł.

3. **Za pośrednictwem WFOŚiGW** - środki udostępnione WFOŚiGW z przeznaczeniem na udzielenie pożyczek wraz z dotacjami. Nabór wniosków w trybie ciągłym prowadzony przez WFOŚiGW, ogłoszenie naboru wniosków w II kwartale 2014 r. W ramach programu w latach 2014-2015 środki przeznaczone na finansowanie wyniosą 100 mln zł.

System Zielonych Inwestycji – program priorytetowy SOWA energooszczędne oświetlenie uliczne

Ze środków programu można sfinansować przedsięwzięcia poprawiające efektywność energetyczną systemów oświetlenia ulicznego. Dofinansowanie udzielane jest ze środków NFOŚiGW, do rozdysponowania jest 160 mln zł bezzwrotnych form dofinansowania i 196 mln zł zwrotnych form dofinansowania na realizację:

a) modernizacji oświetlenia ulicznego (m.in.: wymiana źródeł światła, opraw, zapłonników, kabli zasilających, słupów, montaż nowych punktów świetlnych w ramach modernizowanych ciągów oświetleniowych jeżeli jest to niezbędne do spełnienia normy PN EN 13201),

b) instalacji urządzeń inteligentnego sterowania oświetleniem,

c) instalacji sterowalnych układów redukcji mocy oraz stabilizacji napięcia zasilającego.

Maksymalna kwota dotacji wynosi 15 mln zł, a pożyczki 18,3 mln zł, natomiast w I edycji konkursu dotacja obejmuje do 45% kosztów kwalifikowalnych przedsięwzięcia; aby uzyskać dodatkowe środki w postaci pożyczki do 55% całkowitych kosztów kwalifikowalnych należy złożyć odrębny wniosek. Skorzystać z programu mogą jednostki samorządu terytorialnego władające tytułem do gospodarowania infrastrukturą oświetleniową.

Terminy: alokacja środków w 2014 r., wydatkowanie do końca 2015 r.

Nabór wniosków odbywa się w trybie konkursowym; ogłoszenie o naborze wniosków i jego warunkach zostanie zamieszczone w dzienniku o zasięgu ogólnopolskim i na stronie internetowej www.nfosigw.gov.pl

Przedsięwzięcie nie może być dofinansowane ze środków NFOŚiGW w ramach innych programów, po modernizacji oświetlenie musi spełniać normę oświetlenia PN-EN 13201.

Efektywne wykorzystanie energii – dopłaty do kredytów na kolektory słoneczne

Możliwe jest sfinansowanie zakupu i montażu kolektorów słonecznych do ogrzewania wody użytkowej i wspomagania zasilania w energię innych odbiorników ciepła w budynkach. Celem programu jest zwiększenie produkcji energii cieplnej ze źródeł odnawialnych. Budżet przeznaczony na realizację programu wynosi 300 mln zł w postaci bezzwrotnych pożyczek. Skorzystać z Programu mogą osoby fizyczne, posiadające prawomocne pozwolenie na budowę lub prawo do dysponowania nieruchomością, wspólnoty mieszkaniowe instalujące kolektory słoneczne na budynkach, którymi zarządzają. Nabór wniosków odbywa się w trybie ciągłym; wniosek o kredyt i lista banków zamieszczone są na stronie internetowej www.nfosigw.gov.pl; program jest wdrażany w latach 2010-

2015 r; konkursy będą ogłaszane od roku 2013 do 2014 r. włącznie, a wydatkowanie środków zaplanowano do 2015 r.

1.2. Międzydziedzinowe

Wspieranie działalności monitoringu środowiska. Część 1) Monitoring środowiska

Celem programu jest wspomaganie systemu zarządzania jakością środowiska oraz wspomaganie osłony hydrologicznej i meteorologicznej społeczeństwa i gospodarki ze szczególnym uwzględnieniem wywiązywania się Polski ze zobowiązań międzynarodowych.

Wskaźnik osiągnięcia celu

Stopień realizacji celu programu mierzony jest za pomocą wskaźników osiągnięcia celu:

Nowe lub zmodernizowane stanowiska pomiarowe i inne narzędzia w zakresie monitoringu.

Planowana wartość wskaźnika osiągnięcia celu. wynosi co najmniej 186 szt., w tym:

- dla bezzwrotnych form dofinansowania –co najmniej 180 szt.,
- dla zwrotnych form dofinansowania –co najmniej 6 szt.

Utrzymanie stacji sieci pomiarowo-obszaryjnej.

Planowana wartość wskaźnika osiągnięcia celu wynosi co najmniej 372szt., w tym:

- dla bezzwrotnych form dofinansowania –co najmniej 372szt.

Budżet na realizację celu programu wynosi do 360 000,00 tys. zł, w tym:

- dla bezzwrotnych form dofinansowania –do 354 000,00 tys. zł,
- dla zwrotnych form dofinansowania –do 6 000,00 tys. zł.

Beneficjenci

- podmioty należące do sektora finansów publicznych, w tym jednostki samorządu terytorialnego i ich związki;
- jednostki naukowe w rozumieniu ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki;
- uczelnie niepubliczne; spółki prawa handlowego, osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, przedsiębiorstwa państwowe, fundacje(dla tych podmiotów udzielane będą wyłącznie pożyczki).

2 Program Infrastruktura i środowisko 2014-2020

Wg dokumentu zatwierdzonego przez Komisję Europejską w grudniu 2014 r.

Oś priorytetowa I - Zmniejszenie emisyjności gospodarki	
Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych	<p>Przewiduje się wsparcie na budowę i przebudowę:</p> <ul style="list-style-type: none"> • lądowych farm wiatrowych; • instalacji na biomasę; • instalacji na biogaz; • w ograniczonym zakresie jednostek wytwarzania energii wykorzystującej wodę i słońce oraz ciepła przy wykorzystaniu energii geotermalnej; • sieci elektroenergetycznych umożliwiających przyłączenia jednostek wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych do KSE. <p>Jest to wsparcie skierowane do przedsiębiorców i dotyczy jednostek o większej mocy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - energia wodna: pow. 5 MWe, - energia wiatru: pow. 5 MWe, - energia słoneczna: pow. 2 MWe/MWth), - energia geotermalna (pow. 2 MWth), - energia biogazu (pow. 1 MWe), -en. biomasy (pow.5 MWth/MWe).
Promowanie efektywności energetycznej i korzystania z odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach	<p>Przewiduje się wsparcie następujących obszarów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przebudowa linii produkcyjnych na bardziej efektywne energetycznie; • głęboka, kompleksowa modernizacja energetyczna budynków w przedsiębiorstwach; • zastosowanie technologii efektywnych energetycznie • w przedsiębiorstwach; • budowa i przebudowa instalacji OZE (o ile wynika to z przeprowadzonego audytu energetycznego); • zastosowanie energooszczędnych (energia elektryczna, ciepło, chłód, woda) technologii produkcji i użytkowania energii; • zastosowanie technologii odzysku energii wraz z systemem wykorzystania energii ciepła odpadowego w ramach przedsiębiorstwa, wprowadzanie systemów zarządzania energią. <p>Wsparcie skierowane do dużych przedsiębiorców.</p>
Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych, i w sektorze mieszkaniowym.	<p>Wsparciem będą objęte budynki mieszkalne wielorodzinne oraz budynki użyteczności publicznej (m. in. budynki użyteczności publicznej objęte obowiązkiem modernizacji energetycznej na podstawie art. 5 ust. 1 dyrektywy 2012/27/UE w sprawie efektywności energetycznej).</p> <p>Przewiduje się, że wsparcie dotyczyć będzie głębokiej kompleksowej modernizacji energetycznej budynków wraz z wymianą wyposażenia tych obiektów na energooszczędne, w tym również w zakresie związanym m.in. z ociepleniem obiektu, wymianą okien, drzwi zewnętrznych oraz oświetlenia na energooszczędne, z przebudową systemów grzewczych (wraz z wymianą źródła ciepła oraz podłączeniem do niego lub modernizacją przyłącza), systemów wentylacji i klimatyzacji, z instalacją systemów chłodzących, z wprowadzeniem systemów zarządzania energią. W budynkach powinny być stosowane instalacje OZE, które będą</p>

	<p>zapewniały przynajmniej częściowe pokrycie zapotrzebowania na energię w tych budynkach, pełniąc jednocześnie rolę demonstracyjną i edukacyjną (o ile wynika to z przeprowadzonego audytu energetycznego). W ramach opisywanego obszaru, instalacja OZE budowana na/przy budynkach musi być w pełni dedykowana potrzebom energetycznym obiektu, a jedynie niewykorzystana część energii elektrycznej może być oddawana do sieci dystrybucyjnej. Wsparciem mogą również zostać objęte działania związane z przygotowaniem audytów energetycznych takich budynków oraz prac projektowych. Zarówno w przypadku budynków użyteczności publicznej, jak i wielorodzinnych mieszkaniowych nie wyklucza się zastosowania różnych form partnerstwa publiczno-prywatnego, biorąc pod uwagę inne dostępne mechanizmy wsparcia tego sektora.</p> <p>Uzupełniająco, w celu podniesienia wiedzy w zakresie efektywności energetycznej, środki będą również przeznaczone na stworzenie ogólnopolskiego systemu wsparcia doradczego dla sektora publicznego i mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej, OZE oraz gospodarki niskoemisyjnej.</p> <p>Wsparcie przewidziane jest dla organów władzy publicznej, w tym państwowych jednostek budżetowych i administracji rządowej oraz podległych jej organów i jednostek organizacyjnych, spółdzielni mieszkaniowych oraz wspólnot mieszkaniowych, państwowych osób prawnych, a także podmiotów będących dostawcami usług energetycznych w rozumieniu dyrektywy 2012/27/UE.</p>
<p>Rozwijanie i wdrażanie inteligentnych systemów dystrybucji działających na niskich i średnich poziomach napięcia.</p>	<p>Przewiduje się wsparcie w szczególności następujących obszarów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • budowa lub przebudowa w kierunku inteligentnych sieci dystrybucyjnych średniego, niskiego napięcia, dedykowanych zwiększeniu wytwarzania w OZE i/lub ograniczaniu zużycia energii, w tym wymiana transformatorów; • kompleksowe pilotażowe i demonstracyjne projekty wdrażające inteligentne rozwiązania na danym obszarze, mające na celu optymalizację wykorzystania energii wytworzonej z OZE i/lub racjonalizację zużycia energii; • inteligentny system pomiarowy (wyłącznie jako element budowy lub przebudowy w kierunku inteligentnych sieci elektroenergetycznych dla rozwoju OZE i/lub ograniczenia zużycia energii); • działania w zakresie popularyzacji wiedzy na temat inteligentnych systemów przesyłu i dystrybucji energii, rozwiązań, standardów, najlepszych praktyk w zakresie związanym z inteligentnymi sieciami elektroenergetycznym. <p>Wsparcie przewidziane jest dla przedsiębiorców oraz Urzędu Regulacji Energetyki.</p>
<p>Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów. W szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej</p>	<p>W ramach inwestycji wynikających z planów gospodarki niskoemisyjnej przewiduje się, że wsparcie będzie ukierunkowane m.in. na projekty takie, jak:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przebudowa istniejących systemów ciepłowniczych i sieci chłodu, celem zmniejszenia straty na przesyłach, • likwidacja węzłów grupowych wraz z budową przyłączy do

<p>mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu</p>	<p>istniejących budynków i instalacją węzłów dwufunkcyjnych (ciepła woda użytkowa),</p> <ul style="list-style-type: none"> • budowa nowych odcinków sieci ciepłej wraz z przyłączami i węzłami ciepłowniczymi w celu likwidacji istniejących lokalnych źródeł ciepła opalanych paliwem stałym. • likwidacja indywidualnych i zbiorowych źródeł niskiej emisji pod warunkiem podłączenia budynków do sieci ciepłowniczej. <p>Działania te powinny być prowadzone w koordynacji z realizacją projektów z zakresu modernizacji energetycznej budynków prowadzących do zmniejszenia zapotrzebowania na ciepło i chłód.</p> <p>Wsparcie przewidziane jest dla jednostek samorządu terytorialnego (w tym ich związków i porozumień) oraz działających w ich imieniu jednostek organizacyjnych (w szczególności dla miast wojewódzkich i ich obszarów funkcjonalnych), przedsiębiorców, a także podmiotów świadczących usługi publiczne w ramach realizacji obowiązków własnych jednostek samorządu terytorialnego nie będących przedsiębiorcami.</p>
<p>Promowanie wykorzystywania wysokosprawnej kogeneracji ciepła i energii elektrycznej w oparciu o zapotrzebowanie na ciepło użytkowe</p>	<p>Przewiduje się wsparcie w szczególności następujących obszarów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • budowa, przebudowa instalacji wysokosprawnej kogeneracji oraz przebudowa istniejących instalacji na wysokosprawną kogenerację wykorzystujących technologie w jak największym możliwym stopniu neutralne pod względem emisji CO₂ i innych zanieczyszczeń powietrza oraz uzasadnione pod względem ekonomicznym; • w przypadku instalacji wysokosprawnej kogeneracji poniżej 20 MWT wsparcie otrzyma budowa, uzasadnionych pod względem ekonomicznym, nowych instalacji wysokosprawnej kogeneracji o jak najmniejszej z możliwych emisji CO₂ oraz innych zanieczyszczeń powietrza. W przypadku nowych instalacji powinno zostać osiągnięte co najmniej 10% uzysku efektywności energetycznej w porównaniu do rozdzielonej produkcji energii ciepłej i elektrycznej przy zastosowaniu najlepszych dostępnych technologii. Ponadto wszelka przebudowa istniejących instalacji na wysokosprawną kogenerację musi skutkować redukcją CO₂ o co najmniej 30% w porównaniu do istniejących instalacji. Dopuszczona jest pomoc inwestycyjna dla wysokosprawnych instalacji spalających paliwa kopalne pod warunkiem, że te instalacje nie zastępują urządzeń o niskiej emisji, a inne alternatywne rozwiązania byłyby mniej efektywne i bardziej emisyjne; • budowa przyłączy do sieci ciepłowniczych do wykorzystania ciepła użytkowego wyprodukowanego w jednostkach wytwarzania energii elektrycznej i ciepła w układach wysokosprawnej kogeneracji wraz z budową przyłączy wyprowadzających energię do krajowego systemu przesyłowego; • wykorzystania energii ciepła odpadowego w ramach projektów rozbudowy/budowy sieci ciepłowniczych; • budowa sieci ciepłych lub sieci chłodu umożliwiająca wykorzystanie energii ciepłej wytworzonej w warunkach wysokosprawnej kogeneracji, energii odpadowej, instalacji z wykorzystaniem OZE, a

	<p>także powodującej zwiększenie wykorzystania energii wyprodukowanej w takich instalacjach</p> <p>W ramach priorytetu inwestycyjnego wsparcie przewidziane jest dla jednostek samorządu terytorialnego oraz działających w ich imieniu jednostek organizacyjnych, przedsiębiorców, a także podmiotów świadczących usługi publiczne w ramach realizacji obowiązków własnych jednostek samorządu terytorialnego a także podmiotów będących dostawcami usług energetycznych w rozumieniu dyrektywy 2012/27/UE.</p>
<p>Oś priorytetowa II: Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu.</p>	
<p>Inwestowanie w sektor gospodarki odpadami celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych określonych przez państwa członkowskie.</p>	<p>Przewiduje się wsparcie w szczególności następujących obszarów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • infrastruktura w zakresie systemów selektywnego zbierania odpadów; • instalacje do recyklingu i odzysku poszczególnych frakcji materiałowych odpadów; • instalacje do mechanicznego i biologicznego przetwarzania odpadów; • instalacje do termicznego przekształcania odpadów komunalnych wraz z odzyskiem energii <p>W ramach priorytetu inwestycyjnego wsparcie przewidziane jest dla jednostek samorządu terytorialnego i ich związków oraz działających w ich imieniu jednostek organizacyjnych, a także podmiotów świadczących usługi publiczne w ramach realizacji obowiązków własnych jednostek samorządu terytorialnego.</p> <p>Warunkiem wsparcia inwestycji będzie ich uwzględnienie w planach inwestycyjnych (załącznik do wojewódzkiego planu gospodarki odpadami) w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi (zatwierdzonych przez Ministra Środowiska).</p>
<p>Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program „NATURA 2000” i zieloną infrastrukturę</p>	<p>Przewiduje się wsparcie następujących obszarów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ochrona in-situ i ex-situ zagrożonych gatunków i siedlisk przyrodniczych, w tym w ramach kompleksowych projektów ponadregionalnych; • rozwój zielonej infrastruktury, w tym zwiększanie drożności korytarzy ekologicznych lądowych i wodnych; • opracowanie dokumentów planistycznych zgodnie z kierunkami określonymi w dokumentach strategicznych m.in. plany zadań ochronnych i plany ochrony; • wdrażanie instrumentów zarządczych w ochronie przyrody w tym opracowanie zasad kontroli i zwalczania gatunków obcych oraz wykonywanie wielkoobszarowych inwentaryzacji przyrodniczych; • wyposażenie ośrodków edukacji ekologicznej (podlegających Parkom Narodowym); • prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych w zakresie ochrony środowiska. <p>W ramach priorytetu inwestycyjnego wsparcie przewidziane jest dla administracji rządowej oraz nadzorowanych lub podległych jej organów i jednostek organizacyjnych, jednostek samorządu terytorialnego i ich związków oraz działających w ich imieniu jednostek organizacyjnych, organizacji pozarządowych, jednostek naukowych, a także podmiotów</p>

	<p>świadczących usługi publiczne w ramach realizacji obowiązków własnych jednostek samorządu terytorialnego</p>
<p>Podjęmowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację i dekontaminację terenów przemysłowych (w tym terenów powojkowych). Zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza i propagowanie działań służących zmniejszeniu hałasu.</p>	<p>Przewiduje się wsparcie następujących obszarów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rekultywacja na cele środowiskowe zanieczyszczonych /zdegradowanych terenów; • rozwój miejskich terenów zieleni. • działania związane z rozwojem terenów zieleni (w tym również tzw.green infrastructure), przyczyniających się do promowania miejskich systemów regeneracji i wymiany powietrza. Tereny zieleni pełnią ważne dla ekosystemów miejskich funkcje biologiczne i wspomagają procesy napowietrzania miast. Ponadto działania te przyczynią się do powstrzymania fragmentacji przestrzeni miast i będą miały zdecydowanie pozytywne skutki dla poprawy jakości życia mieszkańców (pełnią istotne dla mieszkańców funkcje zdrowotne i rekreacyjne). <p>Wsparcie przewidziane jest dla administracji rządowej oraz podległych jej organów i jednostek organizacyjnych, jednostek samorządu terytorialnego i ich związków oraz działających w ich imieniu jednostek organizacyjnych, a także podmiotów świadczących usługi publiczne w ramach realizacji obowiązków własnych jednostek samorządu terytorialnego.</p>
<p>Oś priorytetowa IV infrastruktura drogowa dla miast</p>	
<p>Wsparcie multimodalnego jednolitego europejskiego obszaru transportu poprzez inwestycje w TEN-T</p>	<p>W ramach priorytetu inwestycyjnego realizowane będą inwestycje na krajowej sieci drogowej w TEN-T dotyczące powiązania infrastruktury miejskiej z pozamiejską siecią TEN-T (drogi krajowe w miastach będących węzłami miejskimi sieci bazowej TEN-T), odciążenia miast od nadmiernego ruchu drogowego (obwodnice pozamiejskie na drogach krajowych i ekspresowych, drogi krajowe w miastach na prawach powiatu), a także poprawy ich dostępności (trasy wylotowe na drogach krajowych, odcinki dróg ekspresowych przy miastach). Projekty będą realizowane na drogach zarządzanych przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad, a także przez miasta na prawach powiatu. Będą one uzupełniane o inwestycje z zakresu bezpieczeństwa ruchu drogowego (BRD) obejmujące inwestycje infrastrukturalne.</p> <p>Budowa obwodnic i dróg wylotowych z miast, w tym dróg krajowych w miastach na prawach powiatu zostanie zaadresowana do tych miast, w których zidentyfikowano m.in. znaczne obciążenie infrastruktury drogowej przebiegającym przez nie ruchem ciężkim, brak alternatywnego, wysokoprzepustowego połączenia drogowego, ograniczoną przepustowość istniejącej infrastruktury służącej wyprowadzeniu ruchu z miast. Budowa obwodnic i tras wylotowych umożliwi wyprowadzenie nadmiernego ruchu tranzytowego z miast o nieprzystosowanej do tego infrastruktury drogowej, przyczyniając się do poprawy płynności ruchu drogowego i ograniczenia generowanych przez transport kosztów środowiskowych, w tym redukcji emisji zanieczyszczeń powietrza, społecznych i ekonomicznych, co w efekcie przełoży się na poprawę bezpieczeństwa i jakości życia w miastach</p>

3 Program rozwoju obszarów wiejskich na lata 2014 – 2020

Wg dokumentu zatwierdzonego w grudniu 2014 przez KE

I. Transfer wiedzy i działalność informacyjna	
Poddziałanie Wsparcie dla działań w zakresie kształcenia zawodowego i nabywania umiejętności.	<p>Działania szkoleniowe organizowane w ramach tego poddziałania będą służyć rozwojowi umiejętności zawodowych rolników i właścicieli lasów i mogą obejmować w szczególności tematykę związaną z:</p> <p>zarządzaniem, technologią i organizacją produkcji w gospodarstwie, w tym produkcji ekologicznej, bezpieczeństwem pracy, marketingiem, rachunkowością, ubezpieczeniami w gospodarstwie, korzystaniem z instrumentów finansowych, ochroną środowiska i klimatem (w tym wykorzystanie OZE), wykorzystaniem TIK, spółdzielczością, tworzeniem i funkcjonowaniem grup producentów, skróceniem łańcucha żywnościowego.</p> <p>Działania szkoleniowe prowadzone będą w formie kursów, szkoleń lub warsztatów.</p>
Poddziałanie Wsparcie dla projektów demonstracyjnych i działań informacyjnych	<p>W ramach tego poddziałania realizowane będą operacje służące upowszechnianiu innowacyjnych rozwiązań i dobrych praktyk poprzez umożliwienie ostatecznym odbiorcom praktycznego zapoznania się z rozwiązaniami, które zostały już przetestowane i są możliwe do stosowania w sektorach produkcji rolnej, leśnej lub w przetwórstwie rolno-spożywczym. Projekty mogą dotyczyć w szczególności technologii i organizacji produkcji, przetwarzania produktów rolnych wytwarzanych w gospodarstwie oraz rozwiązań związanych z ochroną środowiska i klimatem, w tym OZE.</p> <p>Poddziałanie będzie realizowane poprzez demonstracje, tj. praktyczne sesje szkoleniowe.</p> <p>Elementem demonstracji mogą być inwestycje dzięki którym możliwe będzie dostosowanie obiektów demonstracyjnych do prowadzenia zajęć praktycznych.</p>
IV. Inwestycje w środki trwałe	
Poddziałanie: Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych	<p>W ramach tego poddziałania będą realizowane wyłącznie takie rodzaje operacji, które będą przyczyniały się do poprawy ogólnych wyników gospodarstwa. Poprzez poprawę ogólnych wyników gospodarstwa rolnego rozumie się poprawę konkurencyjności i zwiększenie rentowności gospodarstwa rolnego w wyniku jego restrukturyzacji.</p> <p>Przez restrukturyzację rozumie się zmiany w gospodarstwie, które mają na celu poprawę jego konkurencyjności i zwiększenie jego rentowności oraz dokonywane z uwzględnieniem zmian w otoczeniu oraz wewnętrznych potrzeb danego gospodarstwa.</p> <p>Restrukturyzacja powinna być oparta o orientację rynkową.</p> <p>Poprawa ogólnych wyników gospodarstwa rolnego fakultatywnie może dotyczyć:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poprawy efektywności korzystania z zasobów wodnych w gospodarstwie, • poprawy efektywności wykorzystania energii w gospodarstwie, • zwiększenia wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w gospodarstwie,

	<ul style="list-style-type: none"> • redukcji emisji gazów cieplarnianych i amoniaku z rolnictwa w gospodarstwie, <p>Operacje mogą dotyczyć produkcji produktów rolnych, żywnościowych jak i nieżywnościowych, a także przygotowania do sprzedaży produktów rolnych wytwarzanych w gospodarstwie.</p> <p>W tym poddziałaniu będą również realizowane inwestycje zbiorowe, przez które rozumie się operacje realizowane przez co najmniej dwóch rolników, dotyczące gospodarstw tych rolników, w nich realizowane i przyczyniające się do poprawy ogólnych wyników tych gospodarstw. Uzasadnione ekonomicznie wykorzystanie odnawialnych źródeł energii może stanowić element operacji.</p>
<p>Poddziałanie: Wsparcie inwestycji w przetwarzanie produktów rolnych, obrót nimi lub ich rozwój</p>	<p>M.in.:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. koszty budowy, modernizacji lub przebudowy budynków produkcyjnych lub magazynowych i budowli stanowiących infrastrukturę zakładów przetwórstwa, niezbędną do wdrożenia inwestycji w zakresie zakupu maszyn i urządzeń lub infrastruktury służącej ochronie środowiska 2. koszty zakupu (wraz z instalacją) lub leasingu zakończonego przeniesieniem prawa własności: maszyn lub urządzeń do przetwarzania, magazynowania lub przygotowania produktów do sprzedaży, aparatury pomiarowej, kontrolnej oraz sprzętu do sterowania procesem produkcji lub magazynowania, urządzeń służących poprawie ochrony środowiska.
<p>VII. Podstawowe usługi i odnowa miejscowości na obszarach wiejskich</p>	
<p>Poddziałanie 1. Inwestycje związane z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycje w energię odnawialną i w oszczędzanie energii</p>	<p>Operacje dotyczące zaopatrzenia w wodę lub odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych budowa lub modernizacja dróg lokalnych</p>
<p>Poddziałanie Wsparcie inwestycji w tworzenie, ulepszanie i rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji i kultury, i powiązanej infrastruktury</p>	<p>Wsparcie w ramach tego typu operacji obejmuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Budowę, modernizację lub wyposażanie budynków pełniących funkcje kulturalne, w tym świetlic i domów kultury. • Ukształtowanie przestrzeni publicznej zgodnie z wymaganiami ładu przestrzennego. • budowę lub modernizację targowisk lub obiektów budowlanych przeznaczonych na cele promocji lokalnych produktów.
<p>Poddziałanie Wsparcie badań i inwestycji związanych z utrzymaniem, odbudową i poprawą stanu dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, krajobrazu wiejskiego i miejsc o wysokiej wartości przyrodniczej, w tym dotyczące powiązanych aspektów społeczno-gospodarczych oraz środków w zakresie świadomości</p>	<p>Wsparcie w ramach tego typu operacji obejmuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • odnawianie lub poprawę stanu zabytkowych obiektów budowlanych, służących zachowaniu dziedzictwa kulturowego, • zakup obiektów charakterystycznych dla tradycji budownictwa w danym regionie z przeznaczeniem na cele publiczne.

środowiskowej	
---------------	--

4 Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie

Finansowe wsparcie działań energooszczędnych w Małopolsce ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie w 2014 roku

Rodzaje dofinansowywanych działań energooszczędnych

- Termomodernizacja
- Instalacja odnawialnych źródeł energii
- Ograniczenie zużycia gazu
- Wymiana oświetlenia ulicznego na energooszczędne

Instrumenty finansowe

- **Pożyczki preferencyjne** (do 100% kosztów kwalifikowanych netto), oprocentowanie: 0,6 stopy redyskonta weksli - nie mniej niż 3,6%/rok z możliwością umorzenia,
- **Pożyczki płatnicze** (pomostowe), oprocentowanie: 0,6 stopy redyskonta weksli – nie mniej niż 3,6 %/rok bez możliwości umorzenia,
- **Dotacje** (do 40% kosztów kwalifikowanych)
- **Dopłaty** do kapitału kredytów bankowych (do 50%)
- **Dopłaty** do oprocentowania kredytów bankowych (do 80%)

4.1. Dofinansowanie dla osób fizycznych

Dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych (do 80%)

- Termomodernizacja – docieplana powierzchnia wraz z oknami do 600 m² (koszty kwalifikowane nie mogą być wyższe niż 200 zł/m², przy wymianie okien 300 zł/m²)

Dopłaty do kapitału kredytów bankowych

- Zakup i instalacja rekuperatorów z odzyskiem ciepła w celu zminimalizowania zużycia energii (koszt kwalifikowany do 15 000 zł za 1 szt. rekuperatora, dopłata maks. do 50% KK)
- Wymiana kotłów grzewczych węglowych na kotły gazowe i olejowe o mocy do 40 kW
- Zakup i instalacja ogniw fotowoltaicznych o mocy do 10 kW (koszt kwalifikowany do 5 000 zł za 1kW/mocy, dopłata maks. do 40% KK)
- Zakup i instalacja kolektorów słonecznych o mocy do 10 kW (koszt kwalifikowany do 4 600 zł za 1kW/mocy, dopłata maks. do 40% KK)
- Zakup i instalacja pomp ciepła o mocy do 40 kW (koszt kwalifikowany do 3 000 zł za 1kW/mocy, dopłata maks. do 50% KK)

4.2. Dofinansowanie dla samorządów lokalnych

Dotacja

- likwidacja niskiej emisji, budowa odnawialnych źródeł energii i termomodernizacja, zadania związane z oszczędnością energii (m. in. w szkołach, żłobkach, przedszkolach, obiektach sportowych, budynkach administracyjnych) – dotacja do 40% kosztów kwalifikowanych,

Pożyczka

- przedsięwzięcia związane z ochroną powietrza
  - wymiana kotłów węglowych na gazowe lub olejowe (min moc. 40 kW)
- zadania związane z wykorzystaniem lokalnych źródeł energii odnawialnej
  - instalacja kolektorów słonecznych i paneli fotowoltaicznych (min. moc 10 kW)
  - instalacja pomp ciepła (min. moc 40 kW)
  - instalacja kotłów na biomasę (min. moc 40 kW)
- Zadania związane z opracowywaniem i wdrażaniem nowych technik i technologii (...) w szczególności dotyczących ograniczania emisji i zużycia wody, a także efektywnego wykorzystania paliw
  - modernizacja kotłowni wymiana kotłów gazowych na gazowe (min moc. 40 kW)
  - termomodernizacja budynków (min. powierzchnia docieplana – 600m²)

5 Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020

Szczegółowy opis osi priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020

Wg: Załącznik do Uchwały Nr 821/14 Zarządu Województwa Małopolskiego z dnia 29 lipca 2014 r.

OŚ PRIORYTETOWA 4. REGIONALNA POLITYKA ENERGETYCZNA	
<p>Działanie 4.1</p> <p>Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii</p> <p>Alokacja na działanie ogółem: 70 588 235 euro</p>	<p>Poddziałanie 4.1.1. Rozwój Infrastruktury produkcji energii ze źródeł odnawialnych: inwestycje w zakresie instalacji wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych</p> <p>Wsparciem zostaną objęte projekty polegające na budowie oraz modernizacji (w tym zakup niezbędnych urządzeń) infrastruktury mającej na celu produkcję energii elektrycznej i/lub ciepłej z: energii wody, energii słonecznej, energii wiatru, energii geotermalnej i biopaliw (biogaz, biomasa, bioolej)</p> <hr/> <p>Poddziałanie 4.1.2. Rozwój infrastruktury dystrybucji energii ze źródeł odnawialnych</p> <p>Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci dystrybucyjnych wraz z niezbędnymi jej elementami (np. transformatory) umożliwiającymi przyłączanie jednostek wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych w rozproszeniu w celu zapewnienia prawidłowego jej funkcjonowania.</p>
<p>Działanie 4.2</p> <p>EcoPrzedsiębiorstwa</p> <p>Alokacja na działanie ogółem 28.235.294 euro</p>	<p>Poddziałanie 4.2.1 Wsparcie sektora przemysłu dla odnawialnych źródeł energii</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Inwestycje w zakłady dostarczające urządzenia niezbędne do produkcji energii z OZE 2. Budowa instalacji do produkcji biokomponentów i biopaliw <hr/> <p>Poddziałanie 4.2.2 Poprawa efektywności energetycznej i wzrost wykorzystania OZE w MŚP</p> <p>Typy projektów:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kompleksowa termomodernizacja budynków 2. Inwestycje w zakresie instalacji wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych, w tym również kogeneracji (na użytek własny jak również na sprzedaż do sieci) 3. Kompleksowy projekt obejmujący: <ol style="list-style-type: none"> a) termomodernizację budynków b) inwestycje w zakresie instalacji wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych, w tym również kogeneracji (z wyłączeniem wysokosprawnej kogeneracji) 4. Wdrożenie energooszczędnych technologii produkcji (np. zamiana technologii, wymiana maszyn, modernizacja środków produkcji, modernizacja i rozbudowa linii produkcyjnych na bardziej efektywne energetycznie, wprowadzenie systemów zarządzania energią) – wyłącznie jako element projektu 1, 2 lub 3.
<p>Działanie 4.3</p> <p>Poprawa efektywności energetycznej w sektorze</p>	<p>Poddziałanie 4.3.1 Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej i wielorodzinnych mieszkaniowych</p> <p>Typy projektów</p>

<p>publicznym i mieszkaniowym</p> <p>Alokacja na działanie ogółem: 101 176 471 euro</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kompleksowa termomodernizacja budynków użyteczności publicznej wraz z wymianą źródeł ciepła, w tym przy zastosowaniu OZE (jako elementu projektu, z obowiązkowym wykazaniem w bilansie energetycznym wykorzystania energii ze źródła odnawialnego) 2. Kompleksowa termomodernizacja budynków wielorodzinnych mieszkaniowych wraz z wymianą źródeł ciepła, w tym przy zastosowaniu OZE (jako elementu projektu)- poniżej 2 mln zł kosztów kwalifikowalnych <p>Zakres prac, które mogą być elementem kompleksowego projektu termomodernizacji, np.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocieplenie obiektu, wymiana okien, drzwi zewnętrznych oraz oświetlenia na energooszczędne; • przebudowa systemów grzewczych (wraz z wymianą i przyłączeniem źródła ciepła), systemów wentylacji i klimatyzacji, • zastosowanie automatyki pogodowej i systemów zarządzania budynkiem; • budowa lub modernizacja wewnętrznych instalacji odbiorczych oraz likwidacja dotychczasowych źródeł ciepła; • instalacja mikrogeneracji lub mikrotrigeneracji na potrzeby własne, • wykorzystanie technologii OZE w budynkach; <p>Poddziałanie 4.3.2 Rozwój budownictwa energooszczędnego</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Projekty demonstracyjne, modelowe, promocyjne z zakresu wspierania budownictwa energooszczędnego oraz pasywnego
<p>Działanie 4.4</p> <p>Redukcja emisji zanieczyszczeń do powietrza</p> <p>Alokacja na działanie ogółem: 105 882 353 euro</p>	<p>W ramach działania wsparcie udzielane będzie na realizację projektów dotyczących likwidacji niskiej emisji w regionie. Projekty mogące otrzymać dofinansowanie to wymiana starych, nieefektywnych urządzeń grzewczych na paliwa stałe: kotłów, pieców, urządzeń grzewczych w indywidualnych gospodarstwach domowych i wprowadzenie m.in. ogrzewania olejowego, elektrycznego, gazowego, z zastosowaniem pomp ciepła, nowoczesnych kotłów na paliwa stałe (pod warunkiem, iż kocioł spełnia graniczne wartości emisji i sprawności energetycznej jak dla klasy V według normy PN-EN 303-5:2012).</p>
<p>4.5 Transport miejski</p> <p>Alokacja na działanie ogółem: 141 176 471 euro</p>	<p><u>Transport miejski</u></p> <p>W ramach działania realizowane będą inwestycje ukierunkowane na wzmocnienie systemów transportu miejskiego, w tym transportu zbiorowego w miastach oraz obszarach powiązanych z nimi funkcjonalnie, wynikające z planów gospodarki niskoemisyjnej. Modernizacja czy rozbudowa systemu transportu publicznego nie będzie celem samym w sobie, ale musi być widziana w kontekście zmian w mobilności miejskiej prowadzących do zmniejszenia emisji CO₂ i innych zanieczyszczeń uciążliwych dla środowiska i mieszkańców aglomeracji oraz zwiększenia efektywności energetycznej systemu transportowego. Wsparcie dotyczyć będzie następujących obszarów:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Transport zbiorowy: zakup lub modernizacja środków transportu na potrzeby obsługi miast i obszarów powiązanych z nimi funkcjonalnie – nowy lub zmodernizowany

	<p>tabor autobusowy spełniający normy emisji co najmniej Euro 6 przystosowany do potrzeb osób o ograniczonej mobilności.</p> <p>2. Integracja różnych środków transportu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • węzły (centra) przesiadkowe i systemy Park & Ride - infrastruktura obsługi osób korzystających z transportu zbiorowego • systemy wspólnych opłat za przewozy, wyłącznie pod warunkiem przystąpienia do systemu Małopolskie Karty Aglomeracyjnej (MKA) <p>3. Ścieżki i infrastruktura rowerowa</p> <p>4. Systemy zarządzania i organizacji ruchu</p> <p>Elementem uzupełniającym powyższe działania może być modernizacja oświetlenia ulicznego pod kątem zwiększenia jego energooszczędności, przy spełnieniu wymagań technicznych dotyczących oświetlenia dróg zawartych we właściwych normach dotyczących oświetlenia drogowego (PN – EN 13201:2007)</p> <p>Elementem projektu może być zawsze komponent z zakresu edukacji ekologicznej</p>
OŚ PRIORYTETOWA 5. OCHRONA ŚRODOWISKA	
<p>Działanie 5.3</p> <p>Rozwijanie systemu gospodarki odpadami</p> <p>Alokacja na działanie ogółem: 23 529 412 euro</p>	<p>Przewiduje się wsparcie m.in. w następujących obszarach:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Budowa, rozbudowa, modernizacja instalacji do odzysku, recyklingu i ponownego użycia oraz modernizacja instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów. 2. Budowa instalacji do przetwarzania innego niż składowanie osadów ściekowych.
OŚ PRIORYTETOWA 7. INFRASTRUKTURA TRANSPORTOWA	
<p>Działanie 7.1</p> <p>Infrastruktura drogowa</p> <p>Alokacja na działanie ogółem: 365 294 118 euro</p>	<p>Poddziałanie 7.1.1 Drogi regionalne</p> <p>W ramach poddziałania realizowane będą przedsięwzięcia z zakresu rozwoju infrastruktury drogowej istotnej dla rozwoju regionu, tj. dróg o znaczeniu regionalnym (czyli dróg wojewódzkich, z wyłączeniem dróg wojewódzkich w miastach na prawach powiatu, chyba że inwestycje na tych drogach realizowane będą w porozumieniu z samorządem województwa).</p> <p>Przewiduje się inwestycje z zakresu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. budowy i przebudowy dróg, w tym również budowy obwodnic, wraz z towarzyszącą infrastrukturą 2. budowy i przebudowy obiektów inżynierskich, w tym m.in. mostów, wiaduktów estakad, tuneli drogowych, zlokalizowanych w ciągach dróg o znaczeniu regionalnym, wraz z towarzyszącą infrastrukturą 3. nowoczesnych systemów zarządzania ruchem i infrastrukturą, przyczyniających się do usprawnienia ruchu oraz zwiększania bezpieczeństwa na drogach o znaczeniu regionalnym/subregionalnym. <p>Inwestycje w drogi wojewódzkie będą możliwe jeżeli dotyczą one wybranych odcinków pozwalających na włączenie do systemu dróg krajowych lub sieci TEN-T, wypełniających luki w sieci dróg pomiędzy ośrodkami wojewódzkimi, miastami nie będącymi stolicami województw.</p>

	<p>Poddziałanie 7.1.2 Drogi subregionalne</p> <p>W ramach poddziałania realizowane będą przedsięwzięcia z zakresu rozwoju infrastruktury dróg o znaczeniu subregionalnym, tj. dróg zaliczanych do klasy powiatowych lub gminnych</p> <p>Przewiduje się inwestycje z zakresu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. budowy i przebudowy dróg, w tym również budowy obwodnic, wraz z towarzyszącą infrastrukturą 2. budowy i przebudowy obiektów inżynierskich, w tym m.in. mostów, wiaduktów, estakad, tuneli drogowych, zlokalizowanych w ciągach dróg o znaczeniu subregionalnym, wraz z towarzyszącą infrastrukturą. <p>Inwestycje w drogi lokalne (gminne i powiatowe) ze środków EFRR, są możliwe jedynie wówczas, gdy zapewnią konieczne bezpośrednie połączenia z siecią TEN-T, przejściami granicznymi, portami lotniczymi, (...), terminalami towarowymi, centrami lub platformami logistycznymi.</p>
<p>Działanie 7.2</p> <p>Transport kolejowy</p> <p>Alokacja na działanie ogółem: 94 117 647 euro</p>	<p>Poddziałanie 7.2.2 Regionalny transport kolejowy</p> <p>W ramach schematu realizowane będą przedsięwzięcia z zakresu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. integracji transportu kolejowego z innymi środkami transportu zbiorowego (organizacja i koordynacja rozkładów jazdy, systemy opłat za przewozy) 2. infrastruktury służącej obsłudze podróżnych, w szczególności na potrzeby tworzonej w Małopolsce szybkiej kolei aglomeracyjnej, jako elementu regionalnego transportu kolejowego.
OŚ PRIORYTETOWA 11. REWITALIZACJA PRZESTRZENI REGIONALNEJ	
<p>Działanie 11.1.</p> <p>Rewitalizacja miast</p> <p>Alokacja na działanie ogółem: 188 235 294 euro</p>	<p>Poddziałanie 11.1.1. Rewitalizacja głównych ośrodków miejskich w regionie</p> <p>Poddziałanie obejmować będzie miasta pow. 15 tys. mieszk. oraz mniejsze miasta będące siedzibą powiatu. Projekty realizowane będą na podstawie Lokalnego Programu Rewitalizacji (LPR)</p> <p>Wykaz miast:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kraków 2. Tarnów 3. Nowy Sącz 4. Oświęcim 5. Chrzanów 6. Olkusz 7. Nowy Targ 8. Bochnia 9. Gorlice 10. Zakopane 11. Skawina 12. Andrychów 13. Wieliczka 14. Trzebinia 15. Wadowice 16. Kęty 17. Myślenice 18. Libiąż 19. Brzesko

	<p>20. Limanowa 21. Dąbrowa Tarnowska 22. Miechów 23. Sucha Beskidzka 24. Proszowice</p>
	<p>Poddziałanie 11.1.2. Odnowa miast małych Poddziałanie obejmować będzie miasta w przedziale liczby mieszk. 5-15 tys., z wyłączeniem miast będących siedzibą powiatu, a liczących mniej niż 15 tys. mieszk. Projekty realizowane będą na podstawie Planu Odnowy Miejscowości (POM). Wykaz miast:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rabka-Zdrój 2. Brzeszcze 3. Krynica-Zdrój 4. Bukowno 5. Niepołomice 6. Krzeszowice 7. Chełmek 8. Stary Sącz 9. Wolbrom 10. Mszana Dolna 11. Tuchów 12. Sułkowice 13. Dobczyce 14. Grybów 15. Maków Podhalański 16. Piwniczna-Zdrój 17. Szczawnica 18. Jordanów 19. Muszyna
	<p>Działania inwestycyjne do poddziałań 11.1.1. i 11.1.2 służące rozwiązywaniu zdiagnozowanych problemów społecznych (wspieraniu nie podlegającym inwestycje polegające na budowie nowych obiektów):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Przebudowa, rozbudowa, modernizacja i adaptacja obiektów infrastrukturalnych z przeznaczeniem na cele społeczne 2. Zagospodarowanie przestrzeni miejskich na cele publiczne i/lub społeczne i/lub gospodarcze, w tym w szczególności porządkowanie i zagospodarowanie przestrzeni publicznych, takich jak: place miejskie, skwery, parki. 3. Modernizacje, renowacje budynków użyteczności publicznej poprawiające ich estetykę zewnętrzną. 4. Modernizacje, renowacje części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych, tj. odnowienie elementów strukturalnych budynku (dachy, fasady, okna i drzwi w fasadzie, zewnętrzne/wewnętrzne klatki schodowe i korytarze, windy). <p>Budowa, przebudowa, rozbudowa i modernizacja podstawowej infrastruktury komunalnej (np. przewodów lub urządzeń wodociągowych, kanalizacyjnych, ciepłowniczych, elektrycznych, gazowych lub telekomunikacyjnych) na obszarze</p>

	<p>objętym projektem, w celu zapewnienia dostępu wszystkich obiektów i terenów rewitalizowanych do podstawowych usług komunalnych – wyłącznie w ramach typów projektów 1-4.</p> <p>5. Budowa i modernizacja infrastruktury drogowej poprawiającej dostępność do rewitalizowanego obszaru – wyłącznie w ramach typów projektów 1-4.</p>
<p>Działanie 11.2. Odnowa obszarów wiejskich Alokacja na działanie ogółem: 47 058 823 euro</p>	<p>Działanie realizowane będą na obszarach wiejskich rozumianych jako:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wieś – siedziba władz gminnych, i/lub • największa wieś w gminie, i/lub • miasto poniżej 5 tys. mieszkańców. <p>Działania inwestycyjne służące rozwiązywaniu zdiagnozowanych problemów społecznych (wspieraniu nie podlegają inwestycje polegające na budowie nowych obiektów):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Przebudowa, rozbudowa, modernizacja i adaptacja obiektów infrastrukturalnych z przeznaczeniem na cele społeczne 2. Zagospodarowanie przestrzeni wiejskich / miejskich na cele publiczne i/lub społeczne i/lub gospodarcze, w tym w szczególności porządkowanie i zagospodarowanie przestrzeni publicznych, takich jak: place, centra wsi, targowiska, skwery, parki. 3. Modernizacje, renowacje budynków użyteczności publicznej poprawiające ich estetykę zewnętrzną. 4. Modernizacje, renowacje części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych, tj. odnowienie elementów strukturalnych budynku (dachy, fasady, okna i drzwi w fasadzie, zewnętrzne/wewnętrzne klatki schodowe i korytarze, windy). 5. Budowa, przebudowa, rozbudowa i modernizacja podstawowej infrastruktury komunalnej (np. przewodów lub urządzeń wodociągowych, kanalizacyjnych, ciepłowniczych, elektrycznych, gazowych lub telekomunikacyjnych) na obszarze objętym projektem, w celu zapewnienia dostępu wszystkich obiektów i terenów poddawanych odnowie do podstawowych usług komunalnych – wyłącznie w ramach typów projektów 1-4. 6. Budowa i modernizacja infrastruktury drogowej poprawiającej dostępność do obszaru poddawanego odnowie – wyłącznie w ramach typów projektów 1-4.

6 Opis innych, wybranych sposobów finansowania:

6.1. Fundusz termomodernizacji i remontów

Fundusz Termomodernizacji i Remontów¹ jest oparty na uregulowaniach ustawy z dnia 21 listopada 2008 roku o wspieraniu termomodernizacji i remontów (z późniejszymi zmianami).

Podstawowym celem tej ustawy jest pomoc finansowa dla Inwestorów chcących poprawić stan techniczny istniejącego zasobu mieszkaniowego, w szczególności zaś części wspólnych budynków wielorodzinnych. Działania BGK przewidują trzy rodzaje premii:

- a) **termomodernizacyjna** – w wysokości 20 % kwoty kredytu wykorzystanego na realizację przedsięwzięcia termomodernizacyjnego, jednak nie więcej, niż 16 % kosztów faktycznie poniesionych na realizację przedsięwzięcia i dwukrotność przewidywanych rocznych kosztów oszczędności energii, ustalonych na podstawie audytu energetycznego,
- b) **remontowa**, związana z przedsięwzięciem termomodernizacyjnym, którego celem jest remont budynku zawierający elementy mające wpływ na oszczędzanie energii (np. wymiana okien),
- c) **kompensacyjna**, której celem jest rekompensata strat poniesionych przez właścicieli budynków mieszkalnych w związku z obowiązującymi w latach 1994 – 2005 zasadami ustalania czynszów za najem lokali kwaterunkowych znajdujących się w tych budynkach.

Premia termomodernizacyjna:

O premię termomodernizacyjną mogą się ubiegać właściciele lub zarządcy:

- budynków mieszkalnych,
- budynków zbiorowego zamieszkania,
- budynków użyteczności publicznej stanowiących własność jednostek samorządu terytorialnego i wykorzystywanych przez nie do wykonywania zadań publicznych,
- lokalnej sieci ciepłowniczej,
- lokalnego źródła ciepła.

Premia nie przysługuje jednostkom budżetowym i zakładom budżetowym.

Z premii mogą korzystać wszyscy Inwestorzy, bez względu na status prawny, a więc np.: osoby prawne (np. spółdzielnie mieszkaniowe i spółki prawa handlowego), jednostki samorządu terytorialnego, wspólnoty mieszkaniowe, osoby fizyczne, w tym właściciele domów jednorodzinnych.

Premia termomodernizacyjna przysługuje w przypadku realizacji przedsięwzięć termomodernizacyjnych, których celem jest:

- zmniejszenie zużycia energii na potrzeby ogrzewania i podgrzewania wody użytkowej w budynkach mieszkalnych, zbiorowego zamieszkania oraz budynkach stanowiących własność jednostek samorządu terytorialnego, które służą do wykonywania przez nie zadań publicznych,
- zmniejszenie kosztów pozyskania ciepła dostarczanego do w/w budynków - w wyniku wykonania przyłącza technicznego do scentralizowanego źródła ciepła w związku z likwidacją lokalnego źródła ciepła,
- zmniejszenie strat energii pierwotnej w lokalnych sieciach ciepłowniczych oraz zasilających je lokalnych źródłach ciepła,

---

¹ Materiał na podstawie informacji udzielonych na stronie www.bgk.com.pl

- całkowita lub częściowa zamiana źródeł energii na źródła odnawialne lub zastosowanie wysokosprawnej kogeneracji - z obowiązkiem uzyskania określonych w ustawie oszczędności w zużyciu energii.

Warunkiem kwalifikacji przedsięwzięcia jest przedstawienie audytu energetycznego i jego pozytywna weryfikacja przez BGK.

Wartość przyznawanej premii termomodernizacyjnej wynosi 20% wykorzystanego kredytu, nie więcej jednak niż 16% kosztów poniesionych na realizację przedsięwzięcia termomodernizacyjnego i dwukrotność przewidywanych rocznych oszczędności kosztów energii, ustalonych na podstawie audytu energetycznego.

Premia remontowa

O premię remontową mogą się ubiegać właściciele lub zarządcy budynków wielorodzinnych, których użytkowanie rozpoczęto przed dniem 14 sierpnia 1961 r.

Premia remontowa przysługuje wyłącznie:

- osobom fizycznym,
- wspólnotom mieszkaniowym z większościovym udziałem osób fizycznych,
- spółdzielniom mieszkaniowym,
- towarzystwom budownictwa społecznego.

Premia remontowa przysługuje w przypadku realizacji przedsięwzięć remontowych związanych z termomodernizacją budynków wielorodzinnych, których przedmiotem jest:

- remont tych budynków,
- wymiana okien lub remont balkonów (nawet jeśli służą one do wyłącznego użytku właścicieli lokali),
- przebudowa budynków, w wyniku której następuje ich ulepszenie,
- wyposażenie budynków w instalacje i urządzenia wymagane dla oddawanych do użytkowania budynków mieszkalnych, zgodnie z przepisami techniczno-budowlanymi z obowiązkiem uzyskania określonych w ustawie oszczędności w zużyciu energii oraz zachowania warunków dotyczących poziomu współczynnika kosztu przedsięwzięcia.

Warunkiem kwalifikacji przedsięwzięcia jest przedstawienie audytu remontowego i jego pozytywna weryfikacja przez BGK.

Premia remontowa stanowi 20% kwoty kredytu wykorzystanego na realizację przedsięwzięcia remontowego, jednak nie więcej niż 15% poniesionych kosztów przedsięwzięcia.

Wskaźnik kosztu przedsięwzięcia jest to stosunek kosztu przedsięwzięcia w przeliczeniu na 1m² powierzchni użytkowej budynku mieszkalnego, do ceny 1m² powierzchni użytkowej budynku mieszkalnego, ustalonej do celów obliczania premii gwarancyjnej za kwartał, w którym został złożony wniosek o premię (remontową, kompensacyjną lub termomodernizacyjną).

Premia kompensacyjna

Premia kompensacyjna ma na celu rekompensatę strat poniesionych przez właścicieli budynków mieszkalnych, w związku z obowiązującymi w okresie między 12 listopada 1994 roku a 25 kwietnia 2005 roku zasadami ustalania czynszów za najem lokali kwaterunkowych znajdujących się w tych budynkach.

O premię kompensacyjną może się ubiegać inwestor będący osobą fizyczną, który zgodnie z art. 10 ust. 1 Ustawy jest:

- właścicielem budynku mieszkalnego z co najmniej jednym lokalem kwaterunkowym i w dniu 25 kwietnia 2005 r. był właścicielem tego budynku,
- właścicielem części budynku mieszkalnego i w dniu 25 kwietnia 2005 r. był właścicielem tej części budynku mieszkalnego (z lokalami kwaterunkowymi),
- spadkobiercą osoby będącej właścicielem budynku mieszkalnego z co najmniej jednym lokalem kwaterunkowym, która w dniu 25 kwietnia 2005 r. była właścicielem tego budynku,
- spadkobiercą osoby będącej właścicielem części budynku mieszkalnego i w dniu 25 kwietnia 2005 r. była właścicielem tej części budynku mieszkalnego (z lokalami kwaterunkowymi).

W przypadku współwłasności budynku mieszkalnego albo części budynku mieszkalnego z co najmniej jednym lokalem kwaterunkowym, inwestorem są:

- łącznie wszyscy współwłaściciele będący osobami fizycznymi, którzy byli współwłaścicielami tego budynku albo tej części budynku także w dniu 25 kwietnia 2005 r.,
lub
- nabyli współwłasność tego budynku albo tej części w drodze spadkobrania od osoby będącej w tym dniu właścicielem lub współwłaścicielem.

Premię kompensacyjną mogą otrzymać w/w osoby fizyczne, które realizują:

- przedsięwzięcie remontowe,
- remont budynku mieszkalnego jednorodzinnego.

Inwestor zainteresowany skorzystaniem z premii kompensacyjnej może sfinansować przedsięwzięcie remontowe budynku mieszkalnego wielorodzinnego oraz remont budynku mieszkalnego jednorodzinnego korzystając z kredytu lub ze środków własnych.

W przypadku inwestora:

- finansującego przedsięwzięcie z kredytu - wniosek o przyznanie premii kompensacyjnej wraz z wnioskiem o przyznanie premii remontowej składany jest w banku kredytującym. Premię kompensacyjną przyznaje się łącznie z premią remontową,
- finansującego przedsięwzięcie ze środków własnych - wniosek o przyznanie premii kompensacyjnej wraz z dokumentami określającymi zakres rzeczowy i szacowane koszty prac składany jest bezpośrednio w Centrali Banku Gospodarstwa Krajowego.

Premia kompensacyjna przeznaczona jest na refinansowanie całości lub części kosztów przedsięwzięcia remontowego lub remontu budynku mieszkalnego jednorodzinnego poniesionych po podjęciu decyzji o przyznaniu premii kompensacyjnej przez Bank Gospodarstwa Krajowego.

Bank Gospodarstwa Krajowego przyznaje premię kompensacyjną, w wysokości równej iloczynowi wskaźnika kosztu przedsięwzięcia oraz kwoty wynoszącej 2 % wskaźnika przeliczeniowego za każdy 1 m² powierzchni użytkowej lokalu kwaterunkowego za każdy rok, w którym obowiązywały w stosunku do tego lokalu ograniczenia dotyczące wysokości czynszu za najem, w okresie od 12 listopada 1994 r. do 25 kwietnia 2005 r., a w przypadku nabycia budynku albo części budynku po 12 listopada 1994 r. w sposób inny niż w drodze spadkobrania - od dnia nabycia do dnia 25 kwietnia 2005 r.

Premia kompensacyjna przysługuje tylko raz w odniesieniu do budynku mieszkalnego albo części budynku mieszkalnego.

6.2. Kredyty i pożyczki Banku Ochrony Środowiska

LP	nazwa	Skrócony opis
1.	ECOKREDYT PV	kredytowanie do 100% wartości zakupu i montażu instalacji fotowoltaicznej dla osób fizycznych, o cechach kredytu konsumenckiego
2.	Eco Pożyczka na zielone zakupy-	Pożyczka dla osób fizycznych na zakup zielonych produktów: - sprzęt AGD w klasie energetycznej A++ - rowery, samochody i pojazdy elektryczne - samochodowa instalacja LPG - armatura (termo zawory, splotki dwufunkcyjne, perlatory, krany z fotokomórką) - instalacje fotowoltaiczne o mocy 2kW-10kW - przyłącze do sieci miejskiej - pompy ciepła i rekuperatory - kotły centralnego ogrzewania - przydomowe oczyszczalnie ścieków - okna i drzwi zewnętrzne termoizolacyjne - pokrycia dachowe o naturalnym pochodzeniu - systemy dociepleniowe - elektroniczne systemy zarządzania energią w budynkach - domowe stacje uzdatniania wody z ujęć własnych - systemy odzysku wody deszczowej.
3.	Kredyt ECO Inwestycje z dofinansowaniem NFOŚiGW	Obszar finansowania: - przedsięwzięcia obejmujące realizację działań inwestycyjnych w zakresie poprawy efektywności energetycznej i/lub zastosowania odnawialnych źródeł energii, - termomodernizacja budynku/ów i/lub zastosowanie odnawialnych źródeł energii, realizowane poprzez zakup materiałów/ urządzeń/ technologii zamieszczonych na liście LEME ²
4.	Preferencyjny kredyt z dopłatą WFOŚiGW	Preferencyjne kredyty na inwestycje proekologiczne, w tym inwestycje związane z budową mikroinstalacji odnawialnych źródeł energii.

² Na podstawie materiałów informacyjnych NFOŚiGW <http://www.nfosigw.gov.pl>

Lista LEME to lista kwalifikowanych materiałów i urządzeń (LEME – ang.: List of Eligible Materials and Equipment).

Lista LEME jest internetową bazą danych dla materiałów, urządzeń lub technologii zgrupowanych w odpowiednich kategoriach technicznych. Wszystkie pozycje wymienione na liście charakteryzują się wymaganą przez Program NF efektywnością energetyczną, co w praktyce oznacza zmniejszonym o minimum 20% (średnio) zużyciem energii w stosunku do:

- średniego zużycia energii dla typowych materiałów, urządzeń lub technologii dostępnych powszechnie na rynku, mogących stanowić ich zamienniki,
- wartości bazowych/normatywnych wskazanych w powszechnie obowiązujących regulacjach prawnych krajowych i unijnych,
- warunków technicznych i ich zmiany określonych w powszechnie obowiązujących regulacjach prawnych krajowych i unijnych.
- wartości rekomendowanych przez krajowe i zagraniczne niezależne stowarzyszenia, zrzeszenia, izby gospodarcze, instytucje certyfikujące, itp., stanowiących wartość odniesienia dla branżowych norm, zaleceń, wskazań i rekomendacji. Rekomendowane w ten sposób wartości powinny zostać odpowiednio opisane i udokumentowane, a ich przyjęcie powinno zostać poparte przeprowadzonymi badaniami naukowo-technicznymi

5.	ECO Kredyt	Preferencyjne kredyty na rozwiązania przyjazne środowisku w tym min na sfinansowanie kolektorów słonecznych, pomp ciepła, systemów ociepleń.
6.	Kredyt Energooszczędny	Związany ze zwiększeniem efektywności energetycznej firmy. Finansujący inwestycje zmniejszające koszty energii elektrycznej.
7.	Kredyt Energia na plus	Finansowanie jest przeznaczone na przedsięwzięcia, które zredukują emisję CO2 oraz zmniejszą zużycie energii w obszarze budynków przemysłowych i mieszkalnych oraz w obrębie infrastruktury przemysłowej. Kredyt może objąć także budowę instalacji odnawialnych źródeł energii.
8.	Kredyt z dobrą energią	Długoterminowe finansowanie inwestycji w budowę odnawialnych źródeł energii tj.: <ul style="list-style-type: none"> • biogazownie • elektrownie wiatrowe • elektrownie fotowoltaiczne • instalacje energetycznego wykorzystania biomasy • oraz inne projekty z zakresu energetyki odnawialnej.
9.	Kredyty preferencyjne z dopłatami wnoszonymi przez NFOŚiGW	Udzielane są na zasadach określonych w Programach Priorytetowych
10.	Kredyt Ekomontaż	Pozwala na sfinansowanie do 100% kosztów netto zakupu i/lub montażu urządzeń tj.: kolektory słoneczne, pompy ciepła, rekuperatory, systemu dociepleń budynków i wielu innych.
11.	Kredyt Ekooszczędny	Daje finansowanie inwestycji umożliwiających obniżenie zużycia energii, wody i surowców wykorzystywanych przy produkcji oraz zmniejszających koszty związane ze składowaniem odpadów, oczyszczaniem ścieków i uzdatnianiem wody.
12.	Kredyt EcoOdnowa	Na przedsięwzięcia przyczyniające się do powiększenia majątku firmy poprzez realizację inwestycji przyjaznych środowisku.
13.	Kredyt z klimatem	Finansujący działania w obszarze efektywności energetycznej: <ul style="list-style-type: none"> • modernizacja indywidualnych systemów grzewczych w budynkach mieszkalnych i obiektach wielkopowierzchniowych, • modernizacja małych sieci ciepłowniczych, • prace modernizacyjne budynków, polegające na ich dociepleniu (np. docieplenie elewacji zewnętrznej, dachu, wymiana okien), wymianie oświetlenia bądź instalacji efektywnego systemu wentylacji lub chłodzenia, • montaż instalacji odnawialnej energii w istniejących budynkach lub obiektach przemysłowych (piece biomasowe, kolektory słoneczne, pompy ciepła, panele fotowoltaiczne, dopuszcza się integrację OZE z istniejącym źródłem ciepła lub jego zamianę na OZE), • likwidacja indywidualnego źródła ciepła i podłączenie budynku do sieci miejskiej, • wymiana nieefektywnego oświetlenia ulicznego, • instalacja urządzeń zwiększających efektywność energetyczną, • instalacja jednostek kogeneracyjnych lub trigeneracji, 2. Budowa systemów OZE
14.	Kredyt inwestycyjny NIB	Przedmiotem inwestycji mogą być: <ul style="list-style-type: none"> • projekty związane z gospodarką wodno-ściekową, których celem jest redukcja oddziaływania na środowisko • projekty, których celem jest zmniejszenie oddziaływania rolnictwa na

		<p>środowisko</p> <ul style="list-style-type: none"> • projekty dotyczące gospodarki stałymi odpadami komunalnymi • wytwarzanie energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii • termomodernizacja, remont istniejących budynków, o ile przyczyni się do redukcji emisji do powietrza i poprawiają efektywność energetyczną budynku bądź polegają na zamianie paliw kopalnych na energię ze źródeł odnawialnych
--	--	--

6.3. Finansowanie ESCO

Finansowanie ESCO polega na wykorzystaniu przyszłych oszczędności powstałych z realizacji termomodernizacji na spłatę zobowiązań wobec "trzeciej strony", która pokryła koszt inwestycji. Skrót "ESCO" - Energy Saving Company lub czasem Energy Service Company oznacza (w obu przypadkach) firmę oferującą usługi w zakresie finansowania działań zmniejszających zużycie energii. Jednak częściej jest w użyciu sformułowanie "finansowanie w trybie ESCO", które charakteryzuje sposób przeprowadzenia inwestycji.

Idea działania firm typu ESCO łączy w sobie pomoc techniczną z równoczesnym zapewnieniem środków finansowych w wysokości umożliwiającej przeprowadzenie prac poprawiających efektywność wykorzystania energii. Przy czym prace prowadzi podmiot niezależny od użytkowników. Spłata zobowiązań wobec firmy typu ESCO pochodzi z przychodów wygenerowanych za sprawą redukcji kosztów zakupu energii będącej efektem inwestycji modernizacyjnej.

Firmy typu ESCO realizują kompleksowe usługi w zakresie gospodarowania energią w oparciu o kontrakty wykonawcze i udzielają gwarancji uzyskania oszczędności. Dla osiągnięcia celów modernizacji niezbędne jest wykonanie audytu energetycznego (analizy techniczno - ekonomicznej przedsięwzięcia) i wykazanie efektów ekonomicznych i ekologicznych. Firma ESCO przystąpi do realizacji prac termomodernizacyjnych tylko wtedy gdy będzie miała zagwarantowany zadowalający ją zwrot środków zaangażowanych w realizację całego projektu.

Formułę ESCO można stosować w wielu sektorach budownictwa, gospodarce komunalnej oraz przemyśle, zwłaszcza wszędzie tam, gdzie występują znaczne oszczędności: oświetlenie, ogrzewanie, pranie, utylizacja odpadów.